Oponentský posudek bakalářské práce (Bakalářské studium humanity, FHS UK)

Tereza Šefrnová – Sítě neformálních výměn darů

Bakalářská práce Terezy Šefrnové je teoretickou statí zabývající se sociálními sítěmi, které jsou budovány a udržovány pomocí výměny darů. Předností práce je, že se opírá o kvalitní zahraniční literaturu - především o práci Y. Yana o recipročních strukturách na čínské vesnici. Kromě klasického M. Mausse pak autorka využívá celé řady poměrně nových článků nalezených s pomocí internetu a představujících solidní základ pro popsání toho, jakou roli dary hrají. Autorka přebírá Yanovo rozlišení darů (v jejím překladu dary *vyjadřující* a *zprostředkující*) a srovnává s praxí compadrazgo v Chile a blatu v Sovětském svazu. Na závěr uvažuje v souvislosti s dary o lobbyingu a korupci, pozornost přivádí k virtuálním sociálním sítím, tak jak je prezentuje facebook.

Slabinou práce je nevyjasněná výzkumná otázka. Autorka těká mezi jednotlivými tématy, uvádí zajímavé postřehy, ale - neodpustím si, spíš s novinářskou snahou o „senzaci“, než se skutečně důkladným předvedením problému. To se projevuje trojím způsobem.

1. Některé teoretické koncepty jsou interpretovány nedostatečně nebo nesrozumitelně, resp. od nich autorka uteče. Tak je tomu např. u slavné Maussovské povinnosti dary dávat, přijímat a oplácet (str. 7). Jak otázku vyřešil Malinowski? S jakými námitkami M. Mausse souhlasil? Naopak autorka reprodukuje výklad o duchu daru, který je velmi problematický, jak ukázali četní badatelé v čele s C. Lévi-Straussem, který se právě tomuto místo věnuje ve slavné předmluvě k sebraným spisům M. Mausse. Přitom právě na faktu, že k vrácení daru nenutí žádný duch, ale prostě jen vzniklý závazek, je v podstatě základem všech moderních úvah o daru. I Bourdieho příspěvek ekonomie symbolických směn je představen trochu neobratně, navíc např. nerozumím, jak se zbylým textem souvisí podmínky vyjmenovávané na str. 10.

2. Práci chybí jasná výkladová linka. Autorka občas slíbí, že se k nějakému tématu ještě vrátí, ale návraty jsou buď zapomenuty nebo jen velmi nejasné, zařazení některých vsuvek naopak není příliš konzistentní s okolním textem (např. str.12). V kapitole věnující se modernizaci se autorka trochu nenadále začíná věnovat lobbyingu a korupci a chvilku se zdá, že korupce je vlastně tématem práce. To by samozřejmě dávalo v souvislosti s dary smysl, jenže linka mezi předchozím popisným textem a těmito úvahami chybí. Přitom teoretické uchopení toho, kdy vlastně korupce vzniká se velmi nabízí. Zdá se, že není náhodou, že

autorka příklady sociálních sítí vzala zrovna z Číny, SSSR a Chile. Podobné zamyšlení však v práci není. Podobně je tomu pak i v případě virtuálních sítí a facebooku. Fenomén facebooku je jistě v souvislosti se sociálními sítěmi velmi zajímavé téma. Zdá se mi, že jej však autorka vůbec nevytěžila. Pominu-li, že autorka v zásadě předpokládá, že všichni vědí, co to facebook je, tak vůbec neuchopuje fenomén facebooku s pomocí představeného teoretického aparátu. V čem ho lze a v čem nelze srovnávat např. se sociálními sítěmi na čínské vesnici?

3. V úvodu autorka uvádí otázky, které v závěru odpovídá, ale zdá se mi, že tyto otázky/odpovědi nesouvisí organicky s textem práce. Odpovědi jsou poměrně stručné, je na nich patrný spěch a nejsou klasickým shrnutím bádání. Často berou v úvahu jen ony virtuální sítě – lze např. opravdu sociální síť vykrást tím, že si stáhnu něčí kontakty? Použití citátů je nevhodně uvážené – např. závěrečný citát by si minimálně vyžadoval krátké shrnutí, jak se na lidské chování dívají evoluční biologové.

K formálním nedostatkům práce patří zejména nečíslovaný obsah (doporučuji se naučit pracovat s aplikací obsah ve wordu) a gramatika (např. přivlastňování podnětu).

I přes tyto výtky doporučuji práci k obhajobě.

Navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 16.6.2009 Mgr. Ondřej Skripnik